

HOSPODÁŘ

Kdybych řekl o Vinckovi Zrmzlkovi před takovými pětadvaceti roky, že je to hospodář, nejspíš by se mě lidé tehdy zeptali:

„A kolikpak má hektarů?“

Kdyby měl na tuto otázku odpovídat Vincek sám právě v těchto žňových úspěšných dnech, setěl by s čela obilný prach, usmál by se svým moudrým úsměvem a řekl by:

„Tož, už jich bude pomalu k šesti stovkám, a nějaká další desítka nám jich po žních, troufám, přibude...“

Jenže tenkrát, před pětadvaceti lety: Táta – deputátník; potloukal se od statku k statku, a Vincek, jedno z osmi dětek, nestačil vychodit ani měšťanku.

Pak se vyučil stolařem. Dokud byl jen učněm, to ještě jakž takž sehnal zaměstnání; tak už to tenkrát páni mistři uměli: drželi si raději o pět učňů víc a o dělníka méně. Přišlo je to levněji...

A tak se po vyučení Vincek protloukal všelijak: příležitostně práce, nádeničina, chvíli dělal na regulaci Moravy, občas tu a tam stolařská fuška. Pak se na nějaký čas upíchl u Zlínské letecké v Otrokovicích...

Netrvalo však dlouho, přišla okupace, protektorát, nacisté.

Vincek věděl, kde je jeho místo. Darmo nebyl od svých šestnácti let v jednotě proletářské tělovýchovy a v Rudé hvězdě. – Nechyběl proto při tom, když se ve Spytihněvi u Napajedel tvořila v květnu 1939 ilegální organizace KSČ.

Stal se jejím členem a společně s ostatními roznášel ilegální Rudé právo, Moravskou rovnost, pomáhal organizovat podporu rodin persekovaných spolupobčanů – až do svého zatčení v roce 1943. A pak se za ním zavřela vrata nacistického kriminálu.

Když válka skončila, vrátil se Vincek do fabriky, ve které dělal, než pro něj přišlo gestapo. Ale dlouho si nepobyl u své stolařiny. Dělnická třída sice převzala moc, ale přesto o ní musela znovu a znovu bojovat. Kapitalisté a jejich přísluhovači málokde zahodili po pětadvacetém roce flintu do žita, tím méně pak na starém batovském Zlínsku.

Vincek dělal předsedu závodní rady, formoval na závodech stranickou organizaci, pak vedl osobní oddělení. Po Únoru pomáhal organizovat krajský národní výbor, kde pak pracoval až do roku 1951 jako vedoucí kádrového odboru, a pak až do roku 1956 – pět let práce v krajském aparátu strany.

„A co ten Vincek vlastně provedl?“ začaly se v šestapadesátém roce divit některé špinavé dušičky. „Takový osvědčený soudruh, komunista od devětatřicátého roku, pět let pracoval na krajském výboru strany a teď...“

Jak by také mohly pochopit!

„Nosil jsem ten nápad dlouho v hlavě,“ vzpomíná Vincek. „Což s manželkou, s tou jsme se domluvili snadno, horší už to bylo, když jsem s tím začal u nás na KV KSČ. Nijak nebyli nadšení...“

KRESLIL O. ŠTEMBERA

Ale pak jednoho dne přišla za tajemníkem KV KSČ deputace ze Spytihněvi: „Soudruzi, uvolněte pro nás soudruha Zmrzlika. Chceme ho zvolit předsedou našeho JZD. Nejde nám to, přešlapujeme už jak dlouho na jednom místě. Pustte Vincka, potřebujeme ho...“

A tak se stal Vincek Zmrzlik předsedou JZD ve Spytihněvi. Družstvo jde od té doby kupředu, zvyšuje výnosy i užitek, vloni tu měli na jednotku pětadvacet korun a vzdor tomu, že během roku se výměra zdvojnásobila, nevyhlíželi to letos hůř.

„Ne abys tam napsal, že je to moje zásluha!“ zahrozil mi Vincek, když jsem z něho tahal rozumu, jak jim to v družstvu jde. „Jednotlivec v družstvu nic neznamenej. Na to jsme už u nás přišli. Až od té doby, co držíme spolu pohromadě, jde nám to kupředu...“

Ono by se dalo o spytihněvském JZD hodně vypravovat. O něm i o jeho předsedovi: jak se učili plánovat, jak si z telat vychovali jalovičky a doplnili zástav, jak letos sklídili z první seče 4000 centů sena, jak si vypracovali svou první spytihněvskou družstevní pětiletku, jak si nyní po XI. sjezdu KSČ vypracovali výhledový plán do roku 1965...

„Chceme ho splnit nejpozději do roku 1964, ale to si zatím nepiš... A vůbec, schovej už ten blok, už jsme toho nařečňovali – žně nepočkají!“

Ano, žně jsou už v plném proudu. Samovazy vyjely, přijedou kombajny, je třeba ještě dnes zařít tolik, tolik věcí.

Teprve pozdě v noci přijde Vincek domů. A jestli vyjde na večer schůze představenstva či stranické organizace, bude to ještě později. Ale ani pak ještě nebude čas na spánek.

Často dlouho do noci svítí lampička...

„Co si myslíš, že takový předseda ví všechno? Kdybys viděl kolik knížek a brožurek musím ještě při vši své práci přelouskat, abych věděl, jak na to...“

Tak pracuje komunistka Vincenc Zmrzlik, předseda JZD Spytihněv. Hospodář. Přesto, že je členem strany od roku 1939, přesto, že prošel nejodpovědnějšími funkcemi.

Přesto?

Ne, právě proto!

(ko)

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA VE SVĚTOVÉ VÁLCE

34

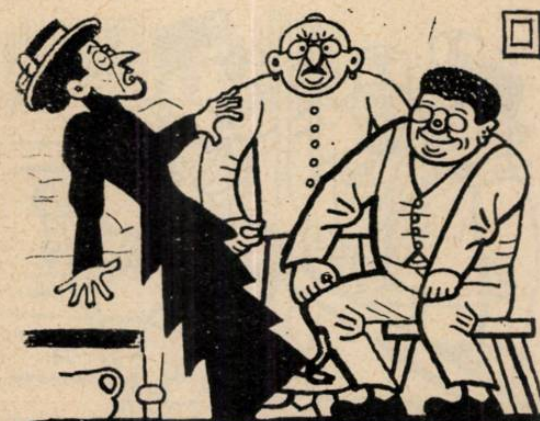
Podle Jaroslava Haška vypravuje a ilustruje Jos. Lada

1. Byl to milý a krásný den, kdy si lidé vyprali prádlo a dali se do karete; na východě duněla děla, ale tady bylo slyšet: „Ré – tuty – boty – malá domů – vynes filka, ty pitomče!“ Švejk, který hrál karty až do tmy, šel si lehnout ke kuchyni; leželi tam již pod pláští Baloun, Vaněk, Marek a kuchař Jurajda vykládali: „Každá ta hvězda je svět. Snad jsou tam také lidi a zvířata, v které vstupují duše zemřelých.“ – „Vono na tom něco pravdy je,“ ozval se Švejk. „Pane feldvébl, nevrte hlavou. Kdybyste znal paní Maršálkovou ze Žižkova, tak uvěříte. Vona ta paní byla jasnovidka...“

2. Vykládala karty a taky dovedla vyvolat i duchy. Slyšel jsem to vod medika, kterej u ní bydlel. Von ten medik to chtěl vyzkoušet z vědeckého zájmu a nabídl se paní Maršálkové, že jí bude dělat médium. A tak to dělali s paní kvartýrskou na polovic, a když začala vojna, ženský stály přede dvěma ve frontě. Potom paní Maršálková nechtěla už všem ženským říkat stejně, že se jim mužové vrátí z vojny zdraví, tak řekla některým, které jí málo daly, že už jim muž padl. A voni ty baby hloupý začly hned nadávat na císaře pána. A Maršálkovou dovedli na direkci.

3. Nejdřív ji tam chtěli voběsit pro zemězrádu, ale potom ji pustili a řekli jí, že může brát vod lidí co chce, ale že jim musí prorokovat všechno dobré. A tak k ní přišla jedna paní advokátová, že se jí zdálo, že její muž, kterej soudil na Hradčanech delikventy pro desertci, umřel a že jeho duše musela za trest vstoupit do koně. Vono mu to patřilo, protože von byl na lidi jako kat. Když ta paní advokátová dávala desítku, tak paní Maršálková vzbudila medika, aby šel dělat médium. Ale medik byl vožralej a pořad usínal a paní Maršálková ho musela rejpat, aby vodpovídal.

4. A von taky skutečně ten duch, když do něj vstoupil, řekl, že se cejtí být v koni a že tam bude tak dlouho, dokud si neosvojí všechny vlastnosti koně. – „A máš ještě, miláčku, mnoho se učit?“ vydechla panička. „Už moc ne; už dovedu žrát oves, pít z putýnky, žvýkat seno, spát vstoje. Moje duše bude osvobozena,“ deklamoval medik, „až se ještě naučím tentononc v běhu; to ještě nedovedu.“ Pak tu paní Maršálkovou i toho medika zavřeli. Jurajda kopl kolenem Švejka a řekl dopálenu: „Švejku, vy si děláte blázny a posmíváte se vědám nejtajnějším. Bůh vás za to ztrestá.“

5. Ale Švejk vypravoval dále: „Když jsme dnes tak chytali ty vši, tak vám povím něco vo jednom profesorovi přírodopisu. Toho moc mrzelo, že nemá ve školních sbírkách veš. Tak šel k Jizeře k regulaci a tam zrovna vidí jednoho trhana, jak si chytá vši. Ten profesor povídá, aby mu je vnoval. Trhan sáhne pod paži a vytáhne jich pět: „Pět kusů po šestáku, to bude, pane profesor, koruna. Sem s ní.“ – Ale ten profesor byl špína a platil se mu nechtělo: „Snad byste nechtěl, člověče, peníze za vši!“ A ten bratránek strčil ty vši zpátky a houk na profesora: „Tak si je vypěstujou sám!“

6. Druhý den se ještě nevědělo, co se bude dělat a kam se půjde. Vojáci hráli karty o sirky a krejcare; nebýt dunění na východě, vypadalo by to jak o manévrech. K polednímu však zadrnčel telefon, oficiři se sháněli k poradě, feldvéblové a cuksfíři začli křičet: „Alarm! Alarm! Krucifix, nechte těch karek! Neslyšíte, že je alarm! Že vás přetáhnou některého klackem!“ – a v pěti minutách stál batalion v řadách, rance na zádech, pušky v rukou. Potom se šlo dlouho do noci ostrým pochodem; byly vyslány napřed stráže a nezbytné „verbinungy“, prošlo se několik vesnic a tábořilo se zase v lese.